

EURÓPSKY PARLAMENT

2009 - 2014

Dokument na schôdzu

9.2.2011

B7-0116/2011

NÁVRH UZNESENIA

predložený na základe vyhlásení Rady a Komisie
v súlade s článkom 110 ods. 2 rokovacieho poriadku
o zvyšovaní cien potravín

George Lyon, Britta Reimers
v mene skupiny ALDE

RE\856742SK.doc

PE459.648v01-00

SK

Zjednotení v rozmanitosti

SK

Uznesenie Európskeho parlamentu o zvyšovaní cien potravín

Európsky parlament,

- so zreteľom na článok 33 Zmluvy o ES,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 25. októbra 2007 o zvyšovaní cien krmív a potravín¹, ako aj na svoje uznesenie z 22. mája 2008 o zvyšovaní cien potravín v EÚ a v rozvojových krajinách²,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 26. novembra 2009 o samite FAO a potravinovej bezpečnosti,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 29. novembra 2007 o pozdvihnutí afrického poľnohospodárstva – návrh rozvoja poľnohospodárstva a potravinovej istoty v Afrike³,
- so zreteľom na návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa ustanovuje nástroj rýchlej reakcie na prudký nárast cien potravín v rozvojových krajinách (KOM(2008)0450),
- so zreteľom na svoje uznesenie o spoločnej poľnohospodárskej politike a globálnej potravinovej bezpečnosti (McGuinnessovej správa) (2008/2153(INI)),
- so zreteľom na svoje uznesenie o uznaní poľnohospodárstva ako strategického odvetvia v súvislosti s potravinovou bezpečnosťou (Sarbuovej správa) (2010/2112 (INI)),
- so zreteľom na výskumný pracovný dokument s názvom Placing the 2006/08 Commodity Price Boom into Perspective, ktorý vypracovali J. Baffes a T. Haniotis z pracovnej skupiny Svetovej banky pre vyhliadky rozvoja (the World Bank Development Prospects Group) a ktorý bol zverejnený v júli 2010,
- so zreteľom na analýzu Európskej komisie s názvom Vyhliadky pre poľnohospodárske trhy a príjmy na roky 2010 – 2020 z decembra 2010,
- so zreteľom na závery a vyhlásenie zo Svetového potravinového samitu, ktorý sa konal v roku 1996, a zo Svetového samitu o bezpečnosti potravín, ktorý sa uskutočnil v Ríme 16. – 18. novembra 2009,
- so zreteľom na závery 3. samitu ministrov poľnohospodárstva, ktorý sa konal v Berlíne v roku 2011,
- so zreteľom na oznámenie Európskej komisie o riešení problémov na komoditných trhoch

¹ Ú. v. EÚ C 263E, 16.10.2008, s. 621.

² Prijaté texty, P6_TA(2008)0229.

³ Prijaté texty, P6_TA(2007)0577.

a trhoch s nerastnými surovinami z 2. februára 2011 (KOM(2011)25),

- so zreteľom na článok 110 ods. 2 rokovacieho poriadku,
- A. keďže v januári 2011 index cien potravín FAO prekročil maximálnu hodnotu z roku 2008 a dosiahol najvyššiu hodnotu od roku 1990, keď FAO začala merať ceny potravín, predstavujúcu v priemere 231 bodov, predovšetkým v dôsledku zvýšenia cien cukru, oleja, tukov a obilnín,
- B. keďže medzinárodné ceny obilnín dosiahli v priemere 245 bodov, čo znamenalo zvýšenie o 3 % v porovnaní s decembrom 2010, pričom však stále nebola prekročená maximálna hodnota z apríla 2008; keďže túto situáciu spôsobilo neustále zvyšovanie cien pšenice a kukurice, zatiaľ čo cena ryže sa v januári 2011 znížila,
- C. keďže v rokoch 2003 až 2008 nominálne ceny energie a kovov vzrástli o 230 %, ceny potravín a vzácnych kovov sa zdvojnásobili a ceny hnojív sa zvýšili štvornásobne,
- D. keďže potravinová bezpečnosť je pre Európu hlavnou témou a vyžaduje si súlad a koordináciu medzi jednotlivými oblasťami sektorových politík na úrovni EÚ a mimo nej, ako sú SPP, energetická politika, výskumné programy, rozvojové a obchodné politiky a finančná regulácia,
- E. keďže zaistenie potravinovej bezpečnosti pre občanov Európy a poskytovanie výživných a kvalitných potravín spotrebiteľom za rozumné ceny sú okrem iných hlavné ciele spoločnej poľnohospodárskej politiky,
- F. keďže nedávno zaznamenané kolísanie cien potravín a komodít vyvolalo veľké znepokojenie v súvislosti so zásobovaním potravinami v Európe a vo svete a keďže najzraniteľnejšie krajiny a vrstvy obyvateľstva najviac pocítili vplyv zvýšenia cien potravín,
- G. keďže príjmy v poľnohospodárstve v EÚ sú o 50 % nižšie ako priemerné príjmy v EÚ; keďže táto situácia sa ešte zhoršila v dôsledku súčasných hospodárskych ťažkostí,
- H. keďže v rokoch 2007 a 2008 došlo k nepokojom v 22 krajinách na celom svete v dôsledku rýchleho nárastu cien potravín,
- I. keďže Európska únia je vedúcim svetovým darcom rozvojovej a humanitárnej pomoci, ale od 80. rokov minulého storočia na medzinárodnej úrovni neustále klesá podiel oficiálnej rozvojovej pomoci (ODA) určenej poľnohospodárstvu; keďže v súvislosti s rastom obyvateľstva a tlakom na prírodné zdroje sa očakáva, že svetový dopyt po potravinách sa do roku 2050 zdvojnásobí a svetová produkcia potravín sa bude musieť zvýšiť,
- J. keďže posilňovanie poľnohospodárskej výroby v rozvojových krajinách zvýši odolnosť a prispôsobivosť voči cenovým výkyvom,
- K. keďže na nedávnom zasadnutí Výboru pre svetovú potravinovú bezpečnosť organizácie FAO EÚ zdôraznila problém extrémneho kolísania cien a nová skupina odborníkov na vysokej úrovni bola požiadaná, aby predložila správu o príčinách fluktuácie cien

a s ňou spojených opatreniach,

- L. keďže EÚ chýbajú nástroje, pomocou ktorých by predpovedala vývoj cien na svetových trhoch, a je príliš odkázaná na predpovede poskytnuté tretími krajinami, napríklad USA,
- M. keďže fluktuácia cien komodít na svetovom trhu môže byť výraznejšia a pravidelnejšia; keďže vyššie ceny potravín sa nemusia automaticky premietat' do vyšších príjmov poľnohospodárskych podnikov predovšetkým pre rýchlosť, akou sa zvyšujú vstupné náklady týchto podnikov, ale tiež kvôli stále väčšiemu rozdielu medzi výrobnými nákladmi a cenou pre spotrebiteľa,
- N. keďže údaje Európskej komisie o fungovaní potravinového dodávateľského reťazca ukazujú, že existuje potreba transparentnosti a zvýšenia objemu informácií o vývoji produkcie a trhov,
 - 1. poznamenáva, že podľa očakávaní zostanú ceny poľnohospodárskych komodít v dohľadnej budúcnosti na vyššej úrovni, ako je ich historický priemer, čím sa zvráti ich dlhodobý klesajúci trend;
 - 2. domnieva sa, že pri analyzovaní krátkodobej fluktuácie cien potravín a dlhodobých trendov treba vziať do úvahy množstvo ukazovateľov, ako je účinok prvej generácie biopalív, ceny energie, celosvetové trendy v oblasti dopytu, znižujúci sa rast výnosov, extrémne výkyvy počasia a zmena klímy;
 - 3. požaduje, aby sa veľká pozornosť venovala základnej neistote, pokiaľ ide o zvyšovanie interakcie medzi pohybmi cien energie a neenergetických komodít, najmä potravín;
 - 4. konštatuje, že chýbajú dôkazy preukazujúce jasnú väzbu medzi špekuláciami a extrémnym kolísaním cien potravinárskych komodít v celosvetovom meradle a že v prípade dlhodobých trendov týkajúcich sa cien potravín je ich hľadanie ešte ťažšie;
 - 5. žiada Komisiu, aby spresnila svoju analýzu dôvodov fluktuácie trhov a snažila sa o dôkladnejšie objasnenie interakcie medzi špekuláciami a poľnohospodárskymi trhmi, ako aj energetickými trhmi a cenami potravinárskych komodít; zdôrazňuje, že tieto opatrenia by sa mali prijať v rámci úsilia o reguláciu finančných trhov na celosvetovej úrovni a na úrovni EÚ;
 - 6. domnieva sa, že takáto podrobná analýza by viedla k lepšiemu pochopeniu faktorov, ktoré ovplyvňujú krátkodobé a dlhodobé trendy týkajúce sa cien potravinárskych komodít, čo by umožnilo primeranejší výber politických opatrení na zmiernenie účinkov fluktuácie cien;
 - 7. berie na vedomie iniciatívu francúzskeho predsedníctva, aby sa do programu skupiny G20 zaradili otázky súvisiace s kolísaním cien a so špekuláciami na poľnohospodárskych trhoch a ich možné prepojenie s globálnou potravinovou bezpečnosťou;
 - 8. víta spoločné komuniké z 3. samitu ministrov poľnohospodárstva konaného v Berlíne 22. januára 2011, ktoré podpísalo 48 krajín a ktoré vyzýva predovšetkým na zlepšenie schopnosti poľnohospodárskych trhov náležite fungovať a uznáva dôležitosť obchodu

pri vytváraní rovnováhy medzi rôznymi subjektmi na poľnohospodárskych trhoch;

9. požaduje väčšiu transparentnosť, lepšiu kvalitu a včasnosť informácií o rezervách a zásobách potravinárskych komodít a o tvorbe cien na medzinárodnej úrovni, ako sa požaduje v nedávnom oznámení Komisie o riešení problémov na komoditných trhoch a trhoch s nerastnými surovinami;
10. žiada Komisiu, aby prijala potrebné opatrenia na boj proti nadmerným špekuláciám na komoditných trhoch; zdôrazňuje, že tieto opatrenia by sa mali prijať v rámci úsilia o reguláciu finančných trhov na svetovej úrovni a na úrovni EÚ;
11. požaduje, aby sa na medzinárodnej úrovni koordinovali riešenia reagujúce na extrémne kolísanie cien; požaduje, aby sa proti zneužívaniu a manipulovaniu poľnohospodárskych cien bojovalo na medzinárodnej scéne, pretože takéto praktiky môžu ohroziť celosvetovú potravinovú bezpečnosť;
12. trvá na tom, že vysoké ceny základných potravinárskych komodít predstavujú hrozbu pre celosvetovú potravinovú bezpečnosť a obyvateľstvo v rozvojových krajinách, ako ukázali nedávne protesty proti vysokým cenám potravín v Severnej Afrike;
13. nástojí na tom, že medzinárodné spoločenstvo musí prijať dlhodobý prístup a stavať na skúsenostiach s potravinovou krízou v rokoch 2007 – 2008, ako vyzvala FAO koncom januára 2011, s cieľom predchádzať nedostatočnej koordinácii a prijímaniu unáhlených rozhodnutí, čo by mohlo krízu ešte zhoršiť;
14. poznamenáva však, že súčasná situácia týkajúca sa celosvetových vysokých cien potravín sa líši od stavu v roku 2008 v tom, že ťažkosti so zásobovaním nedosahujú rovnakú úroveň a nemusia ich spôsobovať rovnaké faktory;
15. žiada národné vlády, aby v súlade s odporúčaniami FAO neprijímali opatrenia v oblasti obmedzení vývozu, pretože by mohli ešte zvýšiť ceny na celosvetovej úrovni;
16. opätovne potvrdzuje záväzok EÚ postupne prestať s vývoznými náhradami do roku 2013, ak na tento krok partneri v rámci WTO zareagujú tak, že sa súbežne vzdajú podobných opatrení a opatrení, ktoré majú obdobný účinok;
17. v tejto súvislosti pripomína, že mechanizmy riadenia rizika a bezpečnostné siete, ktoré sa majú zaviesť, by sa mali prijímať koordinovaným spôsobom na medzinárodnej úrovni, aby sa zabránilo ďalšiemu narušeniu trhov;
18. víta skutočnosť, že Eurostat vytvoril nástroj na monitorovanie cien potravín v EÚ, ako aj zriadenie fóra na vysokej úrovni pre lepšie fungovanie potravinového dodávateľského reťazca;
19. nazdáva sa, že primárni výrobcovia sú „v zovretí“ vysokých vstupných cien a nízkych výstupných cien z dôvodu silnej pozície spracovateľov, maloobchodníkov a podnikov zabezpečujúcich vstupy v potravinovom dodávateľskom reťazci, a preto nemôžu mať plný úžitok z vyšších cien produktov;

20. žiada Komisiu, aby v súvislosti so zvýšenou konsolidáciou zabezpečila, že v odvetví vstupov vrátane odvetvia hnojív bude existovať slobodne fungujúci trh vzhľadom na skutočnosť, že energia a hnojivá sú základnými komoditami na pestovanie produktov, ktoré vo vysokej miere prispievajú k dodávkam potravín;
21. je presvedčený, že treba zabezpečiť slobodný a spravodlivý obchod; požaduje, aby sa dosiahli vyvážené obchodné dohody, pretože sú nevyhnutným prvkom reakcie na celosvetovú potravinovú bezpečnosť;
22. opätovne potvrdzuje svoju podporu podpísaniu dohody na úrovni WTO, aby kolo rokovaní v Dauhe včas dospelo k ambicióznemu a vyváženému záveru;
23. vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, že opatrenia, ktoré prijíma v oblasti obchodu a poľnohospodárstva, si nebudú navzájom odporovať, a aby uznala, že je potrebný vyvážený súbor cieľov, ktoré zabezpečia pokrok v obchode a zároveň poskytnú európskym poľnohospodárom udržateľnú budúcnosť;
24. vyzýva Komisiu, aby v plnom rozsahu chránila záujmy európskych výrobcov v dvojstranných obchodných rokovaníach so združením Mercosur a s ďalšími tretími krajinami tým, že sa vyhne ústupkom, ktoré by mohli ohroziť výrobu potravín v EÚ;
25. poveruje svojho predsedu, aby toto postúpil uznesenie Rade a Komisii.